

Hoolduskindlustuse loomine

Omastehooldajate koormus on Eestis väga suur ning võitjaid on selles olukorras raske leida. Kuna hooldus- ja õendusabiteenuste hinnad on paljudele peredele ülejõukäivad, on tihti ainsaks väljapääsuks ühe pereliikme tööst loobumine. Tulemuseks on paljude perede sissetuleku jätkuv kahanemine, töajõu defitsiidi kasv ja tihti nii hooldatava kui hooldajate elukvaliteedi langus. Kuna eluiga Eestis kasvab, kuid tervena elatud eluiga viimastel aastatel mitte (või isegi väheneb), siis on oodata eriti suurt survet oma vanemaid hooldavatele keskealistele inimestele.

Hoolduskindlustus on paljudes riikides kasutusel kõrvuti ravikindlustusega. Eestis tehti esimesed ettepanekud hoolduskindlustuse sisseviimiseks Eesti Gerontoloogia ja Geriaatria Assotsiatsiooni (EGGA) poolt 2000.aastal, seda on korranud mitmed eksperdid ja töörühmad, mõned näited koos allikaviidetega on toodud lisas. Eesti hooldusravivõrgu arengukava 2004 – 2015 alusel oleks pidanud pikaajalise hoolduse/hooldusravi integreeritud rahastamine olema käivitunud hiljemalt 2015.aastaks.

Ühisest allikast rahastatud integreeritud hoolduse süsteem võimaldab paremini valida isikule kõige sobivamad teenused ning vältida kalliste tervishoiuteenuste mittesihipärast ja vähese tulemusega kasutamist. Teenuste saamine ja nende eest tasumine sõltuks objektiivselt hinnatud vajadustest, diskrimineerimata neid, kellel on ülekaalus hooldusteenuste vajadus, pikaajaline õendusabi vajadus või abivajajaid, kellel on olemas pereliikmed. Ühine süsteem tagab ka hoolduse parema järjepidevuse (kogu vajaliku teabe kättesaamine ühest pöördumise kohast, juhtumikorralduse rakendamine jmt).

Hoolduskindlustuse realiseerimiseks on mitmeid võimalusi: 1) kohustuslik hoolduskindlustus, st osana sotsiaalmaksu maksest; 2) vabatahtlik kindlustus; 3) finantseeritakse riigieelarve tuludest; 4) finantseeritakse omavalitsuste poolt. Näiteid erinevatest mudelitest leiab Euroopast rohkesti.

Hoolduskindlustuse juurutamise põhimõttelise otsuse saavad teha poliitikud, Eestile sobiva hoolduskindlustuse mudeli välja töötada eksperdid, vajaliku seadusloome ette valmistada ministriumid.

Riigikogu võiks omastehooldajate ülekoormuse kiireks leevendamiseks haarata hoolduskindlustuse juurutamisel ohjad oma kätte.

Lisa. Näiteid uuringutest ja ettepanekutest integreeritud hooldussüsteemi rakendamise kohta Eestis.

- ❖ Eesti hooldusravivõrgu arengukava 2004 – 2015. https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/Tervis/Tervishoiusteem/eesti_hooldusravivorgu_arengukava_2004-2015.pdf
- ❖ Integrated Long-term Care in Estonia: Providing health care, nursing care and social care services, EGGA, 2008 Tartu www.egga.ee/Integrated_long-term_care_in_Estonia.pdf

- ❖ Hoolduskoormuse vähendamiseks jätkusuutliku eakate hooldussüsteemi finantseerimissüsteemi väljatöötamine. PricewaterhouseCoopers 2009, https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/etapp_iii_finantssustem.pdf
- ❖ Riigi tegevus iseseisva õendusabi korraldamisel. Kas patsiendid saavad teenuseid, mida vajavad? Riigikontrolli aruanne Riigikogule 2015; <http://www.riigikontroll.ee/tabid/206/Audit/2343/language/et-EE/Default.aspx>
- ❖ Saks, K.; Kalda, R.; Kolk, H.; Kree, S. (2015). Eaka elanikkonna tervisevajaduste piirkondlik hindamine (EAKAS) TULEMUSED. 224 lk. www.etag.ee/wpcontent/uploads/2014/01/Eaka-elanikkonna-tervisevajaduste-piirkondlik-hindamine-EAKAS-Tulemused.pdf.
- ❖ Estonia Long-Term Care Rapid Assessment. Word Bank Group April 26, 2016. https://riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/Failid/hoolduskoormus/wb-rapid_assessment_-_comp.pdf